

Remissvar: Högre utbildning under 20 år
1 (4)

2015-10-21

Lunds Universitets Studentkårer
Linnea Jacobsson
Vice ordförande

Remissvar: Högre utbildning under 20 år SOU 2015:70

Härmed inkommer Lunds universitets studentkårer (hädanefter LUS) med sitt yttrande angående Lars Haikolas utredning "Högre utbildning under 20 år" SOU 2015:70. Vi har valt att kommentera på följande diskussioner som lyfts i utredningen: "det förändrade utbildningslandskapet", "dubbel examen", "dimensionering av högre utbildning" samt "forskningsanknytning". Vi diskuterar även inledningsvis vissa aspekter som vi menar saknas i utredningen.

Inledningsvis

Haikolas utredning av högre utbildning i Sverige under 20 års tid är ett välkommet konstaterande av mycket som lärosäten (och studentkårer) länge vetat. Utredningen beskriver hur utbildningslandskapet förändrats, bland annat genom en programifiering på bekostnad av fristående kurser, samt hur det har växt genom en utbyggnad av högskolorna. Universiteten och högskolorna har även blivit mer autonoma till följd av att lärosätena nu själva är ansvariga för dimensioneringen. Det är en beskrivning som stämmer väl överens med LUS bild av utbildningslandskapet.

LUS saknar skarpt formulerade förslag kopplade till de slutsatser avseende resurstilldelningssystemet Haikola gör. Det verkar inte finnas politisk vilja varken i föregående eller sittande regering, som båda påverkat direktivet för utredningen, att diskutera den utan tvekan viktigaste frågan för högre utbildning i Sverige: resurserna till grundutbildningen.

Angående det förändrade utbildningslandskapet

LUS ställer sig oroade inför det faktum att fristående kurser minskar och har minskat under de senaste tjugo åren. Det är en konsekvens av mindre resurser och kanske delvis förändrad syn på lärosätenas ansvar. I längden gör det att ansvaret för bildning och fortbildning nedprioriteras. Steget att börja på högre utbildning blir också större när en förväntas att direkt välja ett längre program då de fristående kurserna är få och söktrycket högt. I förlängningen får en minskning av fristående kurser konsekvenser för den breddade rekryteringen.

Lunds Universitets Studentkårer
Linnea Jacobsson
Vice ordförande

Fristående kurser är på intet sätt en garant för minskad snedrekrytering, men bör vara en del i att få fler i och åter till studier. Fristående kurser är också det sätt med vilket vi breddar styrda och ibland smala program vilket gynnar såväl samhälle som individ.

LUS är därför positiva till de förslag som utredningen presenterar om prioriteringar med fler sommarkurser. En översyn och förändring av roten till problemet, resurstilldelningssystemet, skulle öka lärosätenas möjlighet att ta itu med det minskade utbudet av fristående kurser.

Angående dubbel examina

I utredningen diskuteras problematiken med att utfärda två examina baserade på samma meriter. Utredningens främsta kritik rör att utfärdandet av dubbla examina skapar otydlighet och att både yrkesinriktningen och den generella inriktningen riskerar att suboptimeras om man planerar att genomföra båda samtidigt. Vi menar att examina bör utfärdas med utgångspunkt i studenternas uppfyllelse av examensmålen. Utredningen poängterar även att en student har *rätt till* en examen om fordringarna är tillfredsställda medan lärosätet är *skyldigt att* pröva om fordringarna är tillfredsställda. Vi menar att detta även fortsättningsvis bör vara den grundläggande principen för utfärdande av examina.

Om ett lärosäte klarar av att tillhandahålla en utbildning som säkerställer god måluppfyllelse av examensmålen inom såväl de generella examina som yrkesexamen finns det ingen anledning till att studenterna vid utbildningen tvingas välja vilken examen de vill begära ut. Lärosätet bör ha rätt att utfärda flera examina på samma kurser så länge de kan säkerställa god måluppfyllelse av fordringarna på samtliga examina.

Utredningen uttrycker att det är svårt att nå hög måluppfyllelse för samtliga examina när dubbla examina utfärdas och tar stöd för detta i UKÄ:s senaste utvärderingar. Även om utbildningens uppfyllelse av de olika examensmålen kan variera finns det ett flertal exempel där måluppfyllelsen har varit hög,

Lunds Universitets Studentkårer
Linnea Jacobsson
Vice ordförande

respektive mycket hög, för båda uppsättningarna av kriterier. I KTH:s utredning "Programsmål inom den nya utbildningsstrukturen på KTH" framförs att examensmålen för en generell examina inte står i konkurrensförhållande till examensmålen för civilingenjörsutbildningen. Förutsatt att kurserna genomförs på ett väl genomtänkt sätt kan examensmålen inom de båda examina berika varandra.

Problemet med att endast ha rätt att utfärda en examen på samma studiemeriter exemplifieras i fallet där en läkarstudent, som tidigare valt att hoppa av utbildningen och endast ta ut en kandidatexamen, väljer att återuppta sina studier och vill ta ut en läkarexamen. I det här fallet måste kurserna som ingår i kandidatexamen även ingå i läkarexamen eftersom studenten inte kan avsäga sig sin första examen.

Dimensioneringen av högre utbildning

Den del av utredningen som syftar till att undersöka huruvida lärosätena klarar av uppdraget att dimensionera utbildningen efter studenters, arbetsmarknad och samhällets behov konstaterar på många håll det som redan är känt i verksamheten. Lärosätena lyckas bra på nästan alla håll förutom vad gäller lärar- och vårdutbildningarna. I utredningen konstateras att problemet med dimensioneringen av vårdutbildningarna inte är enkom en lärosätesfråga utan begränsas och försvåras av bristande koordinering och utbud av VFU-platser. Denna bild delar LUS.

Haikola föreslår i samma avsnitt ett antal förändringar som på olika sätt berör arbetsmarknaden och dess parter inblandning i lärosätenas uppgift. Förslaget syftar främst till att skapa "arenor för regelbunden och systematisk samverkan med arbetslivets intressenter om dimensioneringen av högskolans utbildning". LUS vill poängtera att detta inte är någonting som alltid är önskvärt. Arbetslivets intressenter som syftar till arbetsmarknadens parter i bred bemärkelse är inte de som ska ha mer inflytande över dimensioneringen. Mer samverkan borde däremot ske kring de frågor där arbetslivet och utbildningen har beröringspunkter, exempelvis som inom VFU för vård- och pedagogikutbildningarna. Detta bör snarare hanteras som en samverkansfråga

Remissvar: Högre utbildning under 20 år
4 (4)

~~2015-10-21~~

Lunds Universitets Studentkårer
Linnea Jacobsson
Vice ordförande

under redan pågående utbildning och inte som forum för att diskutera och påverka rådande dimensionering av utbildningen.

Forskningsanknytning

Utredningen tar upp ett antal kriterier som särskiljer högre utbildning från yrkesutbildning. LUS instämmer i utredningens slutsats att forskningsanknytning är en avgörande skillnad mellan de båda utbildningsformerna. Det ideal som beskrivs i de europeiska universitetens rättighetsförklaring från 1988 är dessvärre att betrakta som en utopi.

Vi menar att forskningsanknytning på olika utbildningar kan se olika ut, men är likväl en grundläggande förutsättning för högre studier. LUS välkomnar en utredning avseende hur kriteriet ska tolkas för såväl enskilda kurser som program.

I tjänsten,

Linnea Jacobsson
Vice ordförande

UTKAST